

Krajowy Sekretariat Nauki i Oświaty NSZZ „Solidarność”

National Secretariat of Science and Education of NSZZ „Solidarność”

Warszawa, 25 lutego 2026 r.

L.dz. KSNiO/KSOiW/27w/2026

Szanowna Pani

Marta Cienkowska

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Dot: DSA-WS.0230.2.1.2026.SZ

Opinia Krajowego Sekretariatu Nauki i Oświaty NSZZ „Solidarność” do projektu rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego zmieniającego rozporządzenie w sprawie oceny pracy nauczycieli szkół artystycznych

Krajowy Sekretariat Nauki i Oświaty NSZZ „Solidarność” negatywnie opiniuje projekt rozporządzenia zmieniającego zasady oceny pracy nauczycieli szkół artystycznych. W ocenie KSNiO projekt nie tylko nie poprawia jakości systemu oceniania, lecz w sposób istotny pogarsza sytuację prawną i zawodową nauczycieli, zwiększa uznaniowość decyzji dyrektora oraz rozszerza zakres odpowiedzialności zawodowej w drodze aktu wykonawczego, co stanowi przekroczenie delegacji ustawowej.

Projekt wkracza w materię ustawową, naruszając art. 92 ust. 1 Konstytucji RP, zgodnie z którym rozporządzenie może być wydane wyłącznie na podstawie szczegółowego upoważnienia ustawowego i w celu jej wykonania Delegacja zawarta w art. 6a ust. 12 ustawy – Karta Nauczyciela ma charakter ściśle wykonawczy i upoważnia ministra wyłącznie do określenia szczegółowych kryteriów oceny pracy oraz trybu jej dokonywania w granicach obowiązków wynikających z ustawy. Zgodnie z art. 6a ust. 1 Karty Nauczyciela ocena pracy dotyczy wykonywania obowiązków określonych w art. 6 tej ustawy. Oznacza to, że rozporządzenie może doprecyzować sposób oceny realizacji obowiązków ustawowych, nie może natomiast tworzyć nowych obowiązków materialnych ani przekształcać charakteru odpowiedzialności zawodowej nauczyciela. W tym kontekście poważne wątpliwości budzi wprowadzenie jako odrębnego kryterium „osiągania pozytywnych efektów pracy”. Art. 6 Karty Nauczyciela nakłada na nauczyciela obowiązek rzetelnego realizowania zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych oraz wspierania rozwoju ucznia, co odpowiada konstrukcji odpowiedzialności opartej na należytej staranności działania. Ustawa nie ustanawia natomiast obowiązku osiągnięcia określonego rezultatu. Przekształcenie kryterium oceny z realizacji obowiązków na osiągnięcie „pozytywnych efektów” może w praktyce prowadzić do zmiany charakteru odpowiedzialności, z odpowiedzialności

za staranność na odpowiedzialność za wynik. Taka zmiana ma charakter materialny i nie stanowi jedynie uszczegółowienia ustawowego obowiązku, lecz jego modyfikację, co wykracza poza zakres delegacji ustawowej i narusza art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. Należy zauważyć również, że wskazane kryterium ma charakter nieostry i nieprecyzyjny. W projekcie nie wskazano mierzalnych wskaźników do osiągnięcia pozytywnych efektów pracy. W praktyce oznacza to, że nauczyciel może zostać oceniony negatywnie z przyczyn od niego niezależnych, takich jak wcześniejsze efekty kształcenia uczniów, ich sytuacja środowiskowa czy warunki organizacyjne szkoły. Tak skonstruowane kryterium narusza zasadę określoności prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji RP i tworzy realne zagrożenie arbitralności ocen.

Analogiczne zastrzeżenia dotyczą wprowadzenia jako samodzielnego kryterium oceny „diagnozowania potrzeb i możliwości ucznia oraz indywidualizowania pracy”. Art. 6 Karty Nauczyciela przewiduje wspieranie rozwoju ucznia oraz dążenie do jego pełnego rozwoju, nie ustanawia jednak obowiązku prowadzenia sformalizowanej diagnozy pedagogicznej ani odpowiedzialności za jej trafność. Nadanie diagnozowaniu charakteru odrębnego, punktowanego kryterium oceny może prowadzić do przekształcenia ogólnego obowiązku wychowawczego w quasi-specjalistyczną powinność, zbliżoną do zadań właściwych psychologom i pedagogom szkolnym lub poradniom psychologiczno-pedagogicznym. W efekcie rozporządzenie rozszerza zakres ocenianej odpowiedzialności zawodowej nauczyciela ponad to, co wynika z ustawy, ingerując w ustawową konstrukcję zawodu w drodze aktu wykonawczego. Projekt w istocie przerzuca na nauczyciela odpowiedzialność za systemowe braki w zakresie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, niedobór specjalistów i przeciążenie organizacyjne szkół. Nauczyciel nie otrzymuje dodatkowych narzędzi ani wsparcia, natomiast jego odpowiedzialność zostaje rozszerzona i sformalizowana. W praktyce może to prowadzić do wzrostu biurokratyzacji, konieczności tworzenia dodatkowej dokumentacji oraz do sytuacji, w której nauczyciel będzie oceniany za niedostateczne efekty pracy z uczniem wymagającym specjalistycznej pomocy, której szkoła nie zapewnia.

Projekt zwiększa także ryzyko nierównego stosowania prawa. Brak jednoznacznych wskaźników oceny oznacza, że w różnych szkołach te same działania mogą być oceniane odmiennie. Prowadzi to do naruszenia zasady równego traktowania wynikającej z art. 32 Konstytucji RP oraz do braku porównywalności ocen między placówkami. Ocena pracy może stać się narzędziem zależnym od lokalnych uwarunkowań, relacji personalnych i subiektywnej interpretacji dyrektora.

Rozszerzenie katalogu kryteriów, w tym włączenie realizowania innych zajęć i czynności z art. 42 ust. 2 pkt 2 Karty Nauczyciela jako elementu oceny, tworzy realne zagrożenie presji podejmowania dodatkowych obowiązków. W praktyce może to prowadzić do sytuacji, w której odmowa wykonywania nadmiernych, dodatkowych zadań organizacyjnych będzie pośrednio skutkowałą niższą oceną pracy. Jest to mechanizm zwiększający obciążenie nauczycieli bez odpowiedniego uregulowania ustawowego.

Projekt ingeruje również w autonomię metodyczną nauczycieli poprzez preferowanie określonych metod pracy, w tym narzędzi multimedialnych i metod aktywizujących. Autonomia zawodowa nauczyciela, chroniona konstrukcją Karty Nauczyciela oraz art. 65 ust. 1 Konstytucji RP, obejmuje swobodę doboru metod adekwatnych do specyfiki zajęć, zwłaszcza w szkolnictwie artystycznym, gdzie relacja mistrz–uczeń ma szczególne znaczenie.

Wprowadzenie preferencji metodycznych jako elementu oceny stanowi pośrednią ingerencję w tę autonomię.

Nie można pominąć realnych skutków kadrowych projektu. Ocena pracy wpływa bezpośrednio na możliwość awansu zawodowego, przyznawania dodatków, powierzania funkcji, a w skrajnych przypadkach na stabilność zatrudnienia. Zwiększenie uznaniowości oceny oznacza zwiększenie ryzyka wykorzystywania jej jako narzędzia dyscyplinowania, rozstrzygania konfliktów personalnych lub eliminowania nauczycieli prezentujących krytyczne stanowisko wobec dyrekcji czy organu prowadzącego.

Projekt w obecnym kształcie może również prowadzić do pośredniego uzależniania oceny pracy od wyników uczniów. Kryterium „pozytywnych efektów” w warunkach szkolnictwa artystycznego może skutkować premiowaniem pracy z uczniami o wyższym kapitale kulturowym i penalizowaniem pracy w trudniejszych środowiskach. Taki mechanizm jest sprzeczny z zasadą sprawiedliwości społecznej wynikającą z art. 2 Konstytucji RP.

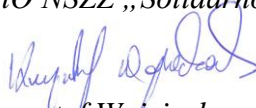
Redukcja skali punktowej do zakresu od 0 do 3 punktów bez wartości pośrednich dodatkowo potęguje uznaniowość i ogranicza precyzję oceny. Tak skonstruowany system sprzyja uproszczonym, skokowym decyzjom, które mogą mieć poważne konsekwencje zawodowe dla nauczyciela.

Projekt w obecnym kształcie tworzy realne zagrożenie dla stabilności zatrudnienia, bezpieczeństwa zawodowego i autonomii nauczycieli szkół artystycznych. Wprowadza mechanizmy sprzyjające uznaniowości dyrektora i presji administracyjnej, zamiast budować przejrzysty i obiektywny system oceny pracy. Z tego też powodu projekt nie spełnia warunków i celu o którym mowa w art. 6a ust. 12 Karty Nauczyciela, czyli jednolitości i porównywalności ocen pracy nauczycieli oraz rzetelności, obiektywności i sprawności dokonywania tych ocen.

W obecnym kształcie nie powinien zostać przyjęty, ponieważ pogarsza sytuację prawną nauczycieli i narusza konstytucyjne standardy stanowienia prawa. Uważamy, że systemowo to akt prawny rangi ustawy - Karta Nauczyciela - powinien określać szczegółowe kryteria i tryb dokonywania oceny pracy, zakres informacji zawartych w karcie oceny pracy, tryb postępowania odwoławczego oraz skład i sposób powoływania zespołu oceniającego. Powyższe wynika z faktu, że uzyskanie negatywnej oceny pracy w trybie określonym w art. 6a KN stanowi podstawę rozwiązania stosunku pracy z nauczycielem zatrudnionym na podstawie mianowania bądź umowy o pracę na czas nieokreślony z końcem miesiąca, w którym upływa 3-miesięczne wypowiedzenie, licząc od otrzymania przez nauczyciela negatywnej oceny pracy (art. 23 ust. 1 pkt 5, ust. 2 pkt 5 oraz art. 27 ust. 3 KN). W związku z powyższym Krajowy Sekretariat Nauki i Oświaty NSZZ „Solidarność” domaga się zasadniczej rewizji projektu.

W imieniu KSNiO NSZZ „Solidarność

*Zastępca Przewodniczącego
KSNiO NSZZ „Solidarność”*

Krzysztof Wojciechowski